

Peqqissutsimut Pisortaqarfik • Direktoratet for Sundhed

Box 1160 – 3900 Nuuk

E-mail:Peqqip@gh.gl

Kalaallit Nunaanni

Imigassaq ikiaroornartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit

2007-imut ukiumoortumik nalunaarut

Januar 2008
J.nr. 46.32.40.001

1. Aallaqqaasiut

Kalaallit Nunaanni Imigassaq ikiaroonartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit, imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi, 11. november 2000-imeersumi § 15 naapertorlugu pilersinneqarput. Siunnersuisoqatigiit suliakkiussamut najoqqutassiaq naapertorlugit imigassat aalakoornartortalit ikiaroonartullu atugaanerisa qanoq ingerlanerat pillugu Naalakkersuisunut ukiumoortumik nalunaarusiortartussaavoq, aammalu imigassanik aalakoornartortalinnik aamma/imaluunniit ikiaroonartumik (atornerluinerup) atuinerup pitsaaliorneqarnissaanut annikillisinneqarnissaanulluunniit inassuteqaateqartassalluni kiisalu siunnersuisassallunilu.

2. Imigassaq ikiaroonartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit suliakkiussamut najoqqutassiaat suleriaasissaallu

Imigassaq ikiaroonartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit suliassaasa allattorsimaffiat 11. maj 2004-meersoq iluarsaateqqinneqarpoq, Peqqissutsimullu Naalakkersuisumit ulloq 24. januar 2007 akuerineqarpoq, suliassat allattorsimaffiani allattorsimapput siunnersuisoqatigiit suliassaat, atuunnissaat inuttalersugaaneralu. Siunnersuisoqatigiit suleriaasissat allattorsimaffiat 19. november 2003-meersoq aammattaaq iluarsaapaat, taannalu 1. marts 2007 akuerineqarpoq.

3. Imigassaq ikiaroonartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit 2007-imi katitigaanerat/ilaasortai

2007-ip naanerani Siunnersuisoqatigiit makkuninnga ilaasorta qarpoq.

- KANUKOKA-mit aallartitaq, Pitsaaliuinnermut siunnersorti Ánise Svane Johansen, siulittaasoq.
- Kalaallit Nunaani Politimesteri, v/Vicepolitimester Bjørn Tegner Bay
- Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik, peqqissaasoq Turid Skifte
- Peqqissutsimut Pisortaqarfik, nakorsat suliaannut siunnersorti nakorsaaneq Adé Ojeniyi
- Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik, siunnersorti Karen D. Jensen
- Timersoqatigiiffiit Kattuffiat, Kim Godtfredsen – peqataasimanngilaq. Juni 2007-imiit taarserneqarpoq Kista Isaksen-imik
- Meeqqanit inuusuttullu sinnerlugit aallartitaq – MIPI-mi ataqtigiissarisooq, Nina Banerjee, siulittaasup tullia
- Meeqqanit inuusuttullu sinnerlugit aallartitaq – tarnip pissusiinik ilisimasalik, Inuk Bourup-Nielsen
- Meeqqat atuarfianniit aallartitaq/KIIP-imiit Søren Porsbøl

Imigassaq ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit suleriaasianni § 5 naapertorlugu 2007-imi pingasoriarluni ataatsimiippoq. Ataatsimeeqqinnissamik noqqaaneq Pisortaqarfimmiit itigartitsisutigineqarpoq, suliariaasisammi aalajangersakkat naapertorlugit. Januarimi siullermeerluni ataatsimiinnermi

siunnersuisoqatigiit inissititerput, tassani siulittaasussatut Ânise Svane Johansen qinerneqarpoq, Nina Banerjee siulittaasup tulliatut qinerneqartoq.

2007-imi nutaanik marlunnik ilaasortaqaalerpoq, tassalu Kim Godtfredsen taarserlugu Kista Isaksen Timersoqatigiiffiit Kattuffianniit aamma KIIP-imiit/Inerisaavimmiit Søren Porsbøl.

Imigassaq ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisoqatigiinni allattaavoq Berti Bourup.

4. Siunnersuisoqatigiit 2007-imi ataatsimiittarnerinik eqqartuineq ataatsimiinnernilu immikkoortut oqaluuserineqartut allaaserineri.

Siunnersuisoqatigiit 2007-imi pingasoriarluni ataatsimiippoq ulluni ukunani: 18. januar, 1. marts aamma 23. maj.

Ataatsimiinnermi siullermi suleriaasissaq suliassallu allattorsimaffiata iluarsaanneqarnissaat eqqartorneqarput. Suleriaasissamut tunngatillugu siulittaasup tusagassiuutinut attaveqartarnera pissutsillu allat suliata avarnerusumik ingerlanissaannik qulakkeerinnittuusut ersarissaavigineqarput. Suliassat allattorsimaffiannut tunngatillugu ersarissarneqarpoq, ilaasortassat Suliffeqarfimmit toqqarneqartassasut inullu nammineq aallaavigineqartassanani, taamaalilluni suliffeqarfik taasisinnaasumik sinniisoqalissaaq. Suliassat allattorsimaffiannut aningaasanoorajuttuuneq/ludomani aamma ilanngukkumaneqarpoq, taanna malitseqartinneqassaaq imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi, 11. november 2000-imeersumi § 15-ip allanngortinneqarneratigut. Inatsisip ullumikkut atuuttup § 15-iani ima allassimasoqarpoq: ”Imigassaq ikiaroorartorlu pillugit Siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunit pilersinneqartut imigassamut ikiaroorartumullu tamanut tunngatillugu apeqqutini Naalakkersuisunut siunnersuisuussapput. Siunnersuisoqatigiit siulittaasortik namminneq

qinertassavaat, suleriaasissartillu namminneq aalajangersartassallugu. *Imm.* 2. Siunnersuisoqatigiit imigassanik, ikiaroorartunik stoffinillu taakku assigisaannik atornerluinerup ingerlarnga malinnaaffigissavaat tamannalu pillugu ukiumoortumik Naalakkersuisunut nalunaarusiortassallutik.”

Inatsisartut oqaluuserisassaannik suliaqarfigisaminnut attuumassuteqartunik siunissami ilisimatinneqartarnissartik Siunnersuisoqatigiit kissaatigaat, taamaalillutik siunnersuisoqatigiit tamanut ammasumik oqallinnernut peqataasarsinnaasassapput oqallitsitseqataasarsinnaallutillu.

Siunnersuisoqatigiit 2006-imi sammisap eqqartorneqartullu katsorsaariaatsip Minnesota-mik taaneqartartup malitseqartinneqarnissaa aalajangiuppaat, tassani ilaatigut ilaqutariit, meeqqat aammalu atornerluisunik katsorsaanermit katsorsaariaatsit sammeneqassallutik.

Allattoqarfiup kommunet Teenage Power Program-imik atuinerat meeqqanullu programmi pillugu apeqquteqarfigai, akissutigineqarpullu illoqarfiit arlallit programmi atugarigaat, kommunet ilaasa programmi Qaqiffimmit pisiarisimammassuk.

Suliamik ilisimasalinneersunik sammeneqartumut attuumassuteqartuneersunik sisamanik Siunnersuisoqatigiit saqqummiussiffigineqarput, taakkulu qulequtaraat:

- Ikiaroorartoq ilaqutariinnullu kingunipilui Nakorsaanermit Adé Ojeniyi
- Ilaqutariinni atornerluisuusuni meeqqanut kingunipilui, tarnikkut kinguneri aallaavigalugit Tarnip pissusiinik ilisimasalimmit Inuk Bourup-Nielsen
- Ilaqutariinnut meerartalinnut aanngajaarniutit sunniutaat pillugit MIPI-p ilisimasai/misissueqqissaarnermini paasisai Ataqatigiissaarisumit Nina Banerjee
- Meeqqanik inuusuttuaqqanillu katsorsaanermit pisariaqartitsissuseq, ilaqutariinni inersimasortaasut katsorsarneqarnissamik neqeroorfigineqarlutik, alkologimit Grethe Krammer Berthelsen, Katsorsaavik Nuuk.

Siunnersuisoqatigiit paasivaat atorneerluinerup inuttut aamma tarnikkut kingunipilugisai tupaallannaqisut aammalu ilaqutariit aningaasaqarnerannik eqquisartooq, nuanniitsumik inooqatigiittoqalersitsisarluni, toqqissisimann-ginnermik, annilaanganermik, kamassaqaarnermik, aalajangiussisimasinnaanermik ajornartorsiuteqalersitsisarluni, sulinermut, ilinniagaqaarnermut aamma atuarnermut il.il. sunniuteqaarnerluttarluni.

Saqqummerpoq atorneerluinerup kinguneranik timikkut tarnikkullu ajoqusernerit ilaat atajuartunnngortartut. Aammattaaq paasineqarpoq atorneerluisut meeraasa ilaqutariinni "pissusissamisut" ingerlasutut taaneqartartuni malittarisassat nalinginnaasut ilikkartarsimannngikkaat, taamaattumillu ajunngitsoq ajortorlu assigiinngisinneq ajornartorsiutigisarlugu, tamannalu killeqanngitsuunermik kinguneqartarpoq, aamma inersimasutut inuunermi. Taamaattoqartillugu inuiaqatigiit, qanittumik attavigisartakkat, soorlu perorsaasut, ilinniartitsisut, sanilit aamma inersimasut allat, meeqqat ileqqussaannngitsunik ileqqulersornerinik atuiunnaarnissaannik ikiorsinnaavaat.

Misissuiffiginninneq eqqarsaatigigaanni hash, hash-imik pujortartarnerup kingunerisaanik tarnikkut peruluuteqalertarneq, naamaartarneq aammalu naartup imigassamik ajoquserneqartarnera kiisalu imigassamik atorneerluinerup kingunerisaanik inooqatigiinnerit ataqatigiinneri/ajornartorsiuteqaarneri pillugit ilisimasaqalernissaq pisariaqartinneqarpoq.

Katsorsaaneq eqqarsaatigigaanni atorneerluisoq katsorsarneqartarpoq, ilaqutaasut ilaqutariit katsorsarneqarnerannik neqeroorfigineqartarlutik, tamannali meeqqanut aqqaneq marluk ataallugit ukiulinnut atuutinngilaq, sulisut meeqqanik katsorsaannissamat ilinniarsimasuunngimmata. Angajoqqaat suli katsorsarneqalinngitsut, meeqqat ilaat angajoqqaaminnit peersinneqarsimakkajuttarput. Paasineqarpoq sullissat amerlanersaat kinguaassiutimikkut atorneerlugaasarsimasuusut.

Katsorsaariaaseq Minnesota atorqartarpoq, katsorsaaviullu aamma inassutigisarpai katsorsaariaatsit allat, soorlu tarnip pissusiinik ilisimasalimmit ikiorneqarneq. Aammattaaq tarnikkut ajoqutinik aaqqiiniarnerit annerusut pisariaqartinneqarput, katsorsaanissamillu neqeroorutit imminnut ataqatigiittariaqarput ajornartorsiutit imminnut ataneri pissutigalugit. Katsorsaasut tapersersoqatigiittariaqarput, ilisimasammi annertunersaat sulisut assigiinngitsut pigisaat immikkut illuinnartuusarput.

Siunnersuisoqatigiit saqqummiunneqartunut atatillugu isummerput, katsorsarneqareernerup kingunerisai ulorianartorsiorsinnaasut, "taamaallaat" AARSinnaanerit piummata, inoqarfiusunilu mikisuni AA ingerlanneqarneq ajormalluunniit, kiisalu meeqqanut inuusuttuaqqanullu atonerluisunik angajoqqaartunut katsorsaanissamik neqeroorutissaqanngimmalluunniit. Aammattaaq malugeqquneqarpoq ullumikkut peroriartortuusut katsorsarneqarnissamut periarfissanik sunniutaanillu angajoqqaamissulli ajornartorsiuteqaleqqunann-gikkaluaqisut.

Siunnersuisoqatigiit anguniagaat tassaavoq, tulliani ataatsimiinnissamut aammalu suliamik ilisimasallit oqallisissiaat sisamaasut aallaavigalugit, katsorsartinnissamut neqeroorutit siunissami qanoq isikkoqarsinnaanerit oqallisigineqassasoq.

Siunnersuisoqatigiit katsorsaanermi suliniutit aallartinneqareersut siuarsartuassavaat, pinngitsuuisinnaajunaarsimanermik taamatitsiniaanertaannaa kisiat pinnagu. Periaatsit assigiinngitsut isiginiarneqartuassapput, pingaartumik meeqqanut inuusuttuaqqanullu katsorsaassutaasinnaasuni.

Naalackersuisut Qaanaami imigassamik nioqquteqarnermik sassaalliinermillu matusinerannut atasumik, Naalackersuisut siulittaasuata Siunnersuisoqatigiit qinnuigai imigassap nioqqutigineqarnerata ammaqqinnissaanut nalilersueqqullugit. Qaanaaq Komite-mut akissut imaattoq nassiunneqarpoq:

Imigassaq ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit siamasissumik ataqatigiissaakkamillu iliuseqartoqarnissaanik kajumissaaripput kiisalu kommunep aamma namminersornerusut tungaanniit annertusisamik suliniar-toqassasoq, pingaartumik meeqqanut, inuusuttuaqqanut aamma ilaqutariinnut illoqarfimmi imigassamik atorneerluinerup kingunerisaanik paarinerlunneqartunut imaluunniit nuanniilliortunut. Komite kajumissaarneqarpoq ataani taaneqartut suliniutissat tunngavigalugit qaninnerusooq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit pilersaarusoqullugu.

Imigassaq ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit aammattaaq nalilerpaat imigassap ammaqqinneqannginnerani kommunep innuttaasut akuliut-seqqaartariaqarai, ammaqqittoqarnissaanut illoqarfimmi qajannaatsumik tunngaviliisoqarnissaa qulakkeerumallugu, tassa peqatigiilluni pilersaarusiornikkut isumaqatigiissusiornikkullu aammalu pisariaqartinneqarpat sillimasoqarnissaanik pilersitsineq meeqqanik, inuusuttuaqqanik ilaqutariinnillu kiisalu atorneerluisunik katsorsarneqarnissamik kissaateqartumik qulliunerusuniit piareersimaffigin-nittussanik.

Imigassaq ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit imigassamik nioqquteqarnerup sassaallertarnerullu ammaqqinnissaanut imigassat kimittuut aamma ammaqqinneqassanersut assigiinngitsumik isumaqarfigaat. Siun-nersuisoqatigiit isumaqarput iliuusissanik pilersaarusiornermi annertunerusumi ataatsimoortumik aalajangernissamut tamanna ilanngunneqartariaqartoq.

Imigassaq ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisoqatigiit Qaanaap kommunea kajumissaarpaa, Qaanaaq komite suleqatigilluinnarlugu makku eqqarsaatigalugit pilersaarusiussasoq:

- Pinngitsuisinnaajunnaarsimasut katsorsarneqarnissamik periarfissinnissaat
- Ilaqutariit ingerlanerlutut siamasissumik ungasinnerusorlu isigalugu suliniuteqarfigineqassasut, suliassamik kivitsisussanik nukinnik/sulisunik qaffassaanikkut

- Atuartuuneq pitsaanusooq ilinniagaqalersinnaanerillu pilersaarusi-
figineqassasut
- Aningaasarliornermik atukkat siunissami iluaqusiisinnaasunik inuussu-
tissarsiutaasinnaasunik misissuisooqassasooq.

Berti Bourup

Siunnersuisooqatigiinnut allatsi